

ΤΡΙΤΗ 05/06/2024

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ (ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ)

Θέμα Α

1. Λάθος

«ἵνα μή κατά πόλεις μηδέ δήμους οἰκῶμεν ἰδίους ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίοις, ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καί πολίτας, εἷς δέ βίος ἢ καί κόσμος»

2. Σωστό

«ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης.»

3. Λάθος

«Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ, τοῖς μέν Ἕλλησιν ἡγεμονικῶς τοῖς δέ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενος, καί τῶν μέν ὡς φίλων καί οἰκείων ἐπιμελόμενος τοῖς δ' ὡς ζώοις ἢ φυτοῖς προσφερόμενος, πολέμων πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε»

4. Σωστό

«οὓς τῷ λόγῳ μή συνῆγε τοῖς ὅπλοις βιαζόμενος»

5. Λάθος

«συγγενεῖς δέ τούς ἀγαθούς, ἄλλοφύλους δέ τούς πονηρούς· »

Θέμα Β

1.

Ο Πλούταρχος αποδίδει στον Αλέξανδρο χαρακτηριστικά που συνδέονται με τη νέα αντίληψη για την πατρίδα και την οικουμένη. Ειδικότερα, όσον αφορά την πατρίδα· η αγάπη προς την πατρίδα συνεχίζει να θεωρείται βασικό καθήκον, ωστόσο ήδη οι Κυνικοί επαναπροσδιορίζουν τη σημασία του όρου. Καθώς το άτομο δεν προσδένεται ούτε περιορίζεται στην πόλη και τον τόπο του, ο όρος διευρύνεται, για να συμπεριλάβει ολόκληρο τον κόσμο. Η αντίληψη ότι υπάρχει ουσιαστική και φυσική σύνδεση του καθενός με την ανθρωπότητα, η προτεραιότητα της ανθρώπινης ιδιότητας, είναι η βάση του στωικού κοσμοπολιτισμού. Έτσι και ο Αλέξανδρος ως θεϊκός απεσταλμένος έδωσε την

εντολή όλοι ανεξαιρέτως οι υπήκοοι να θεωρούν πατρίδα τους την οικουμένη. «πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἡγεῖσθαι πάντας». Ὅσον αφορά την οικουμένη, ο Αλέξανδρος παρουσιάζεται εδώ σαν να έχει σχεδιάσει και να εφαρμόζει ένα πρόγραμμα πολιτισμικής ομογενοποίησης, «μίξας τούς βίους καὶ τὰ ἥθη καὶ τούς γάμους καὶ τὰς διαίτας». Πάντως, ο νέος ελληνιστικός κόσμος που προέκυψε από την εκστρατεία του Αλεξάνδρου ανέδειξε καινούργιες αξίες, που υπονόμευσαν τις αξίες των πόλεων-κρατών· και στο ηθικό πολιτικό επίπεδο, η ηθική του δασκάλου του Αλεξάνδρου, του Αριστοτέλη, αντιστοιχούσε στη μικρή κλίμακα μιας πόλης και όχι στην αναδυόμενη οικουμένη.

B2.

Ανάμεσα στην Πολιτεία του Ζήνωνα, όπως παρουσιάζεται στο κείμενο του Πλουτάρχου, και το κείμενο του Μ. Αυρήλιου μπορούμε να εντοπίσουμε ομοιότητες εφόσον και οι δύο φιλόσοφοι υπήρξαν θιασώτες της στωικής φιλοσοφίας. Ο Ζήνων ισχυρίζεται ότι «ἵνα μή κατὰ πόλεις μηδέ δήμους οἰκῶμεν ἰδίοις ἔκαστοι διωρισμένοι δικαίοις, ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἷς δέ βίος ἢ καὶ κόσμος», δηλαδή ότι οι άνθρωποι δεν θα πρέπει να ζούμε χωριστά με διαφορετικούς νόμους σε κάθε τόπο, αλλά να τους θεωρούμε όλους συνδημότες και συμπολίτες μας και να ζούμε «νόμῳ κοινῷ», εννοώντας τον φυσικό νόμο. Ομοίως και ο Μ. Αυρήλιος στο απόσπασμα ισχυρίζεται ότι «εἶμαι μέρος ενός συνόλου που υπακούει σε νόμους φυσικούς», αντιλαμβάνεται δηλαδή κι αυτός τον εαυτό του ως μέρος ενός όλου, του σύμπαντος «εἶμαι μέρος ενός τέτοιου συνόλου». Επιπλέον ο Ζήνων θίγει το θέμα της ευνομίας «ὥσπερ ὄναρ ἢ εἶδωλον εὐνομίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας». Η ευνομία αποτελούσε μόνιμο αίτημα στη θεωρία και την πρακτική της ελληνικής αρχαιότητας. Ένας από τους υποστηρικτές της δημοκρατίας, ο λεγόμενος “Ανώνυμος του Ιαμβλίκου” συνοψίζει τα πλεονεκτήματά της, αξιολογώντας την ως «ὅ,τι καλύτερο για το σύνολο και για το άτομο». Στους Στωικούς, ο νόμος είναι ουσιαστικό στοιχείο της πόλης, που ορίζεται ως ένα «πλήθος ανθρώπων που διοικούνται από τον νόμο» τον φυσικό νόμο που ισχύει για όλα τα πράγματα. Ο ηγέτης αυτής της κοσμόπολης πρέπει να γνωρίζει τα αγαθά και τα κακά, να κατέχει το κύριο πολιτικό αγαθό, την αρετή, και να αναλαμβάνει πολλαπλούς ρόλους (κυβερνήτης, δικαστικός, παιδαγωγός), ώστε να διασφαλιστεί η ευνομία. Ομοίως και ο Μ. Αυρήλιος αναφέρει «δεν θα πράξω

τίποτε το ακοινώνητο, κι ακόμη περισσότερο, θα κατευθύνω κάθε μου παρόρμηση προς το κοινωνικό συμφέρον, συγκρατώντας κάθε αντίθετη παρόρμηση». Έτσι, παρατηρούμε κοινά στοιχεία ανάμεσα στους δύο διανοητές.

B3.

συντείνει: «Χαμήλωσε την ένταση του ήχου της τηλεόρασης»

αΐρεσιν: «Η συμμετοχή στην εκδρομή είναι προαιρετική»

κρατῆρι: «Αν και ηλικιωμένος, είχε γερή κράση»

ένέπλησε: «Η υπογεννητικότητα οδηγεί σε μείωση του πληθυσμού»

χρώμενος: «Διάβασε τις οδηγίες χρήσης»

B4.

1. Γ
2. Α
3. Β
4. Α
5. Α

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΛΑΜΠΙΡΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ